

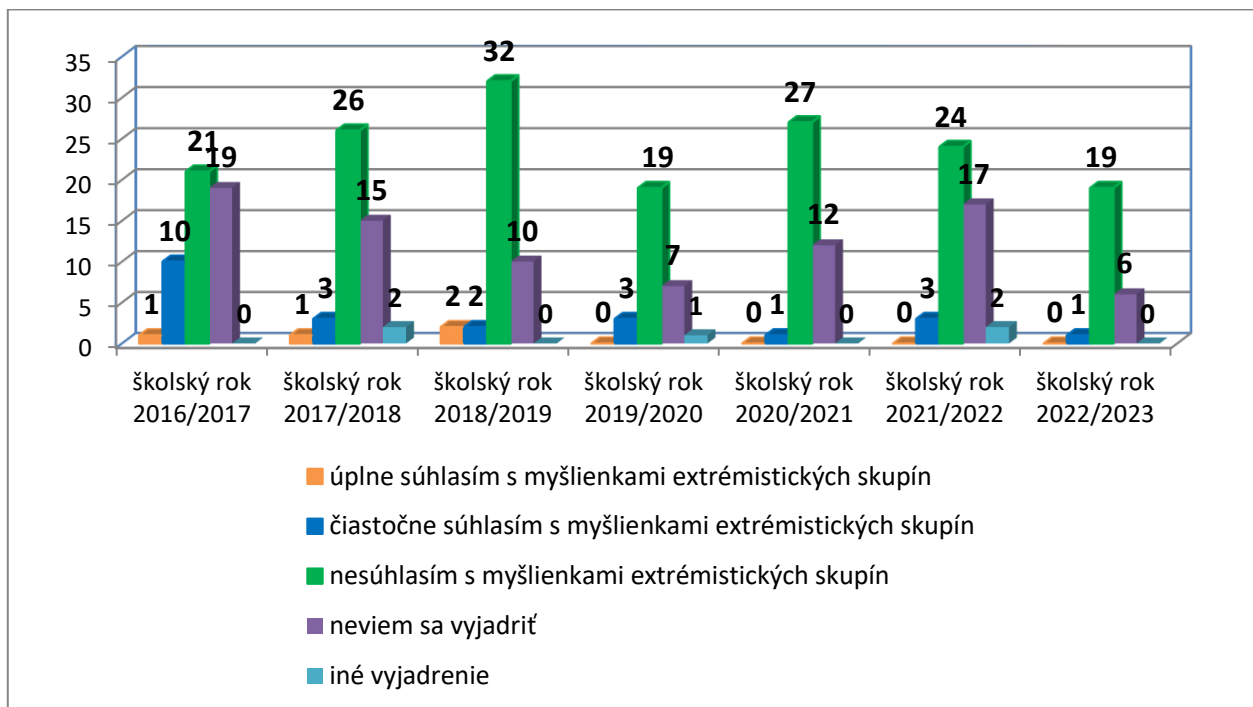
Intolerancia a extrémizmus v spoločnosti

Tolerancia k národným, etnickým, náboženským a iným sociálnym skupinám je základným predpokladom pre rozvíjanie pozitívnych medziľudských vzťahov a multikulturalizmu v demokratickej spoločnosti. **V termíne od 05. 04. 2023 do 28. 04. 2023 sa žiaci 2. ročníka Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Žiline zúčastnili prieskumu zameraného na zistenie názorov na prejavy intolerancie a extrémizmu v spoločnosti. Pedagogického prieskumu sa zúčastnilo 26 žiakov, t.j. 43,3 % druhákov (21 dievčat a 5 chlapcov).**

Položky v dotazníku monitorovali rozšírenie predsudkov a prejavov intolerantného správania voči vybraným sociálnym skupinám, mapovali vzájomné vzťahy medzi žiakmi v triede a analyzovali zdroje informácií a postoje žiakov k extrémizmu. Prieskum bol realizovaný po siedmykrát formou anonymného dotazníka a v súlade so Stratégiou ochrany a podpory ľudských práv v Súkromnej škole umeleckého priemyslu v Žiline, ktorá bola prijatá v septembri 2016.

Postoje žiakov 2. ročníka k šíreniu extrémizmu v spoločnosti sú negatívne – 73,1 % žiakov sa vyjadrilo, že nesúhlasia s myšlienkami extrémistických skupín, 3,8 % žiakov vyjadrilo čiastočný súhlas s myšlienkami extrémistických skupín a 23,1 % žiakov sa nevedelo vyjadriť k šíreniu extrémizmu v spoločnosti.

**Porovnanie postojov žiakov 2. ročníka k šíreniu extrémizmu v spoločnosti
za školské roky 2016/2017 – 2022/2023**

Zdroj: Výsledky pedagogického prieskumu „Intolerancia a extrémizmus v spoločnosti“, máj 2023.

Z vyhodnotenia dotazníka vyplynuli uvedené závery:

a) 34,6 % žiakov sa vyjadrilo, že v našej spoločnosti nie sú sociálne skupiny, ktoré predstavujú nebezpečenstvo pre Slovensko, 46,2 % žiakov nevedelo posúdiť mieru ohrozenia našej krajiny inými skupinami obyvateľstva, 11,5 % žiakov sa vyjadrilo, že najväčšiu hrozbu pre našu spoločnosť predstavujú Rómovia, 7,7 % výpovedí smerovalo k riziku ohrozenia zo strany všetkých cudzincov;

b) postoj žiakov k cudzincom je neutrálny (73,1 %), z výpovedí žiakov 2. ročníka neboli preukázané prejavy xenofóbie a rasizmu, 26,9 % žiakov má priateľský postoj k cudzincom, čo je porovnateľné s výsledkami zo školského roku 2020/2021, nepriateľský postoj k cudzincom nebol zaznamenaný;

c) 84,6 % žiakov má aspoň jedného kamaráta, ktorý je inej rasy, etnického pôvodu, náboženstva alebo sexuálnej orientácie, 15,4 % žiakov takýchto kamarátov nemá, ale sú ochotní sa s nimi skamarátiť;

d) najčastejším miestom, kde sa žiaci stretli s prejavmi intolerancie bola ulica (34,6 %), čo je nárast o 15 % oproti vyjadreniam z minulého školského roka, základná škola (23,1 %), rodina (19,2 %), kamaráti (3,8 %) a iné prostredie (3,8 %), 15,5 % žiakov sa nestretlo s prejavmi intolerancie;

e) 84,6 % žiakom by nevadilo, keby ich spolužiakom bol študent inej národnosti, náboženstva, sexuálnej orientácie, študent so zdravotným znevýhodnením alebo z nepriaznivých sociálnych pomerov, čo je porovnateľné s výsledkami z minulého školského roka, 11,6 % žiakov sa vyjadrilo, že by im takéto spolužiaci v triednom kolektíve asi neprekážali a 3,8 % žiakov nevedelo vyjadriť svoj názor;

f) najčastejším prejavom problémového správania, s ktorým sa stretli žiaci v strednej škole patrí ironizovanie spolužiakov (19,3 %), vulgárne vyjadrovanie (11,5 %), agresívne správanie (11,5 %) a ničenie majetku (3,8 %), **53,9 % žiakov sa nestretlo s problémovým správaním v škole,** čo je porovnateľný výsledok s vyjadreniami z minulých školských rokov;

g) v triedach 2. ročníka sú najmenej zastúpení žiaci, ktorí sa búria proti autoritám (7,7 %), žiaci, ktorí sa správajú konfliktne (11,5 %), žiaci, ktorí sú impulzívni a vznetliví (11,5 %) a žiaci, ktorí sú autoritatívni (11,5 %), v triednych kolektívoch sú zastúpení aj žiaci, ktorí sú vnímaní ako outsidersi (11,5 %), **46,3 % žiakov sa nestretlo so skupinami spolužiakov, ktorí by negatívne vplývali na medziľudské vzťahy v triedach;**

h) najčastejší zdroj informácií o extrémizme predstavuje internet (77,0 %) a televízia (15,4 %), 3,8 % žiakov sa nestretlo s uvedenými informáciami, iné vyjadrenie poskytlo 3,8 % žiakov;

i) najčastejším prejavom šírenia extrémizmu v školskom prostredí sú negatívne vyjadrenia o rase, náboženstve, sexualite a pod. (57,7 %), čo je nárast o 27,3 % oproti vyjadreniam z minulého školského roka, prejavy intolerancie (15,4 %), nosenie oblečenia s propagáciou extrémistických názorov (3,8 %), **23,1 % žiakov sa nestretlo s prejavmi šírenia extrémizmu v školskom prostredí;**

j) žiaci pomenovali najčastejšie dôvody, prečo sa mladí ľudia stávajú súčasťou extrémistických skupín – túžba vyjadriť svoj názor a niekam patriť (15,4 %), strach a neistota z budúcnosti (7,7 %), potreba podriadenia sa disciplíne (7,7 %), náhrada za vlastnú nefunkčnú rodinu (7,7 %), negatívna skúsenosť s ľuďmi inej rasy, etnického pôvodu, náboženstva a pod. (7,7 %), negatívna skúsenosť so šikanovaním (3,8 %), snaha vyrovnať sa kamarátom (3,8 %), túžba byť iný ako ostatní rovesníci (3,8 %), 27,0 % žiakov sa nevedelo vyjadriť a iné vyjadrenie poskytlo 15,4 % žiakov;

k) 76,9 % žiakov predstavilo možnosti zníženia šírenia extrémizmu v spoločnosti – napr. aktívne počúvanie, tolerancia, empatia a rešpekt v spoločnosti, represívne opatrenia voči šíreniu extrémizmu v spoločnosti, odstránenie predsudkov a strachu z neznámeho, vzdelávanie v oblasti multikulturalizmu, psychologické poradenstvo a prevencia, podpora ohrozených sociálnych skupín a pod.

PaedDr. Peter Majer